

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi polji. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrt leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

V Ljubljani v sredo 3. februarja 1864.

Gospodarske stvari.

Sol za živinsko krmo.

Po angleških in francozkih skušnjah.

(Konec.)

Koliko pa naj se daje soli živini, ni lahko odločiti, da se ji ne dá preveč.

Na Angležkem v najboljih kmetijah se suče mera soli tako-le: Teletu pol leta staremu dajo po unči soli na dan; junčku ali pa telici leta starim po 3 unče; pitavnemu volu po 6 unč, molzni kravi pa po 4 unče.

V Belgii imajo postavno mero za živinsko sol, za katero gospodarjem tudi ni treba davka odrajtovati, kateri se odrajtuje za sol, ki se rabi za druge namene; postava belgiška odločuje, da se volu daje na dan po 1½ do 2 unči soli; za teleta je preveč, za bike pa premalo po angleških in nemških skušnjah. Belgijanska vlada dá sol, ki jo prodaja brez davka kmetijam, pomešati z mavcem (gipsom) ali apnom, da se za nič družega ne porabi kakor za kmetijske potrebe.

Kjer se konjem daje sol, trdijo živinorejci sploh, da ta malenkost, ki se za sol potrosi, v drugih rečeh se obilo povrne. Angleži in Amerikanci klajo konjem, oslom in mezmom mešajo s soljo. Daje se je doraslemu konju srednje velikosti blizo 2 unči na dan. Belgiško vladarstvo odmerja vsacemu doraslemu konju nekoliko čez unčo soli na dan.

Ovcam se daje na Angležkem in Nemškem, če so dorasle in so navadne velikosti, le po pol unče. Obilne skušnje so razodele, da je sol ovcam bolj koristna, kakor vsaki drugi živini.

Pri prešičih je pa menda najboljša razmera, če se soli vsakemu doraslemu repu po dve tretjini unče na dan dá. Če pa prešič boleha, je malo več dobi.

Ako se živina s soljo krmi, je najbolje, da se sol prav dobro s klajo pomeša. Ker je pa mešanje soli s suho klajo precej sitno in težavno delo, naj se presodi mera soli po tem, koliko vaga suha klaja, ki jo ima živina dobiti, in potem naj se soli dá kako drugač, da se ji klaja ne presolí, sicer bi živini več škodovala kakor hasnila. Pri gospodarstvu, kjer se oljnate ali ogeršične preše živini pokladajo, ki so nekoliko neprebavljiva krma, se sol z njimi lože meša, kakor s vsako drugo suho krmo. Najložé se meša pa s kuhano in poparjeno klajo.

Opmniti je še, da preveč soli dajati, je škodljivo; zato smo gori natanko rekli, koliko naj se je daje. Presoljena krma vname živinčetu žlemlne kože in napravi razne kožne bolezni, posebno ovcam. Konji dobijo po preobili soli drisko, voli pa razne krvine bolezni. Goveji živini se ne sme nikdar soli dati, ako ni dobila poprej obilo krme.

Za zdravilo se soli živini, da se izčisti, po ti meri daje: Konjem po 8 do 10 unč, volom pa 10 do 16 unč; ovcam po 2 do 3 unče; prešičem tudi po 2 do 3 unče; psom pa po 1 do 2 unč. — Strup pa ji bo, če se daje konjem po 2 funta; volom po 3 funte; ovcam po 6 do 8 unč; prešičem pa po 4 do 8 unč.

O goveji kugi.

Po naznanilu c. k. deželnega poglavarstva v Gradcu se je 27. dne preteklega mesca na Štajarskem v Rastezu, vasi sevniškega okraja (Lichtenwald) prikazala bolezen z vsemi znamenji goveje kuge; dvoje goved je poginilo tisti dan, dvoje pa še bolnih bilo. Iz Blance se nam piše 31. jan., da že 7 goved je v Rastezu poginilo. Varujte se, gospodarji, ubogajte!

Narodno-gospodarske stvari.

Uvodni razpravek

o narodarstvu.

Spisal Ivan Geršak.

(Konec.)

Pa je še precej telesnih potreb. Kako različno je vendar oblačilo ljudi! Tako se ne nosi gospod in kmet enako; drugače Srb, drugače zopet Francoz! Pa tudi pri posameznem človeku je obleka jako različna. Obutev, platnina, suknjina, pokrivala, posebne zavratnice, posebni robci, posebne ruče itd.! Ta hodi brez ure; oni mora imeti zlato uro; ta nosi slamnik, onemu je treba zajčnjeka; ta ima lesene coklje, onemu se svetijo črni škornjički kordovanskega usnja!

Kako različen je pa zopet živež današnjih narodov ali posameznih oseb! Jedni imajo vsaki dan belega kruha, mesa, vina, čaja itd.; drugi so zadovoljni s koščekom ovsenega kruha in nekaj sočive; repa, korenje, krompir je njih najnavadniji živež; srečni so, če le ob velikih praznikih imajo založiti košček govejega mesa; vina ne okusijo cele leta, kave, čaja ne poznajo; njih živež komaj dosega, da le delati morejo; slasti, okusa nobenega nimajo.

Prištejmo še prebivališča telesnim potrebam; saj nas varujejo bodisi zime, bodisi vročine, bodisi tudi nevarnih ljudi. Kolika je ta različnost pojedinih prebivališč! Tam visoke poslopja bogatega mestjana, tu majhna bajtica bornega kmeta. Vendar dragi moji bi se motili, če bi mislili, da je uni zato srečen, ker v palači prebiva, drugi zato, ker črni frak nosi, tretji zato, ker ima jesti in piti, česar mu duša poželi. Sreča je čudna stvar, katero skoraj vsi ondod lovijo, kodar je ni. Rekel pa bi, da je gotovo tam najti, kjer se zadostuje vsem potrebam, — ako so te potrebe